

**АБРЕВІАЦІЯ В МЕРЕЖНІЙ ЛЕКСИЧНІЙ СИСТЕМІ ІСПАНСЬКОЇ
МОВИ**

У статті розглядається питання про місце абревіації в неологічних процесах іспанської мережної субмови. Робиться спроба класифікації мережних абревіатур за різними критеріями. Досліджуються особливості абревіаційних процесів та функціонування абревіатур у мережній субмові.

Ключові слова: абревіатура, абревіація, Інтернет, мережна лексика, запозичення

The article dwells upon the question of the role of the abbreviation in the neological processes of the Spanish Netspeak. The attempt of the classification of the Net abbreviations according to the different criteria is made. The peculiarities of the abbreviation processes in the Netspeak and functioning of the abbreviations are studied.

Key words: abbreviation, abbreviation process, Internet, Net lexical system, loanword

Актуальність. Мова є функціональною системою, вона змінюється там і тоді, де і коли вона перестає відповідати комунікативним потребам мовців. Лексичний рівень мови є найбільш рухомих та чутливим до нововведень. Рухливий характер словникового складу мови вирізняє лексичний рівень серед інших мовних рівнів. Серед мовних чинників, що керують процесами номінації в сучасній іспанській мові, одним з найдієвіших є закон економії мовних зусиль. У комунікативному просторі мережі Інтернет цей закон вступає у взаємодію із властивими цьому дискурсу технічними обмеженнями, що зі свого боку сприяють тенденції до максимальної стислості повідомлення та його інформаційної та емоційної ємкості. Всі ці чинники сприяють активності такого неологічного інструменту, як абревіація. Аналіз праць вітчизняних та зарубіжних авторів, в яких проводиться розгляд даної проблеми, дозволяє говорити про недостатню розробленість як питання неологізації в мережній субмові в цілому, так і питання про роль та особливості абревіаційних процесів, чим і зумовлюється актуальність цього дослідження. **Наукова новизна** дослідження полягає у комплексному аналізі абревіатур, що функціонують в мережному комунікативному середовищі, їх видів і способів утворення, а також місця абревіації в мережних неологічних процесах іспанської мови.

Метою дослідження є вивчення характерних рис абревіації в контексті мережних неологічних процесів та особливостей функціонування мережних абревіатур. **Завдання** дослідження полягають у наступному: встановити місце абревіації в рамках неологічних процесів в іспанській мережній субмові; розглянути основні види мережних абревіатур; проаналізувати етапи утворення абревіатур; встановити основні визначні особливості мережних абревіатур.

Об'єктом дослідження є особливості утворення та функціонування абревіатур в іспанській мережній субмові. **Предметом** дослідження є неологічні одиниці, утворені шляхом абревіації для задоволення комунікативних потреб користувачів мережі Інтернет.

Абревіація є процесом словотворення, при якому одночасно вступають у силу механізми усичення слів (до літери або складу) та об'єднання цих фрагментів у новій лексичній одиниці [4, с. 46]. Частина, з яких складається абревіатура, є довільної довжини фрагментами похідних слів (найчастіше – початковими літерами) [2, с. 450]. Характерними рисами абревіації є:

1) абревіатура являє собою складну лексичну одиницю, що включає в себе скорочені прості одиниці, і завжди є поліграфемною (має не менше двох літер);

2) складові компоненти аббревіатури завжди є початковими графемами кожної з її складових одиниць;

3) основою творення аббревіатури є синтагматичне складне слово з єдиним семантичним значенням;

4) складові фрагменти аббревіатури належать і до усного, і до писемного мовлення;

5) номінативні можливості аббревіатури є обмеженими порівняно із простим словом і потребують контекстуалізації.

За твердженням Н. Ф. Клименко, основними чинниками аббревіаційних процесів є науково-технічний прогрес та необхідність швидкого обміну інформацією [1, с. 106]. Мережа Інтернет сполучає в собі обидва ці чинники: швидка поява нових технічних явищ і необхідність давати їм назви поєднується із надшвидким темпом інформаційного обігу, тому аббревіація є надзвичайно продуктивним неологічним інструментом мережної субмови – як термінологічного шару лексики, так і жаргонного та просторічного.

На сучасному етапі аббревіація є одним із найбільш продуктивних засобів мережного словотвору. Мережні аббревіатури можна умовно поділити на три основні групи. Перша належить до термінологічної лексики мережних та інформаційних технологій. Переважна більшість аббревіатур цієї групи є запозиченнями з англійської мови (*FAMP*, *cXML*, *CGI*), хоча зустрічаються і власне іспанські (*RDSI* ← *red digital de servicios integrados*, *SGBD* ← *sistema de gestiyn de base de datos*, *PPP* ← *protocolo punto a punto*). Друга містить аббревіатури, що можна віднести до загальномережної лексики організації дискурсу (*C.E.* ← *correo electrynico*, *ccp* ← *con copia para*, *d/e* ← *direcciyn electrynica*, *P+F* ← *preguntas mbs frecuentes*). Третя група переважно належить до сленгу та арго чатових спільнот. Ті з них, що мають найбільший комунікативний та меметичний потенціал, розширюють свою сферу вживання за рахунок форумів, соціальних мереж та блогів. Аббревіатури цієї групи в більшості випадків не відповідають загальномовним нормам, можуть бути обсценними (*HDP* ← *hijo de puta*), ератичними (*JD* ← *juertes declaraciones*), базуватися на сленговій лексиці (*MMG* ← *mamaguevo*) і навіть бути невмотивованими (*XOXO* ← *besos y abrazos*). Крім того, окремі мережні спільноти, які послуговуються власною термінологічною системою, можуть створювати також власний набір аббревіатур. Найбільш розвинутим в цьому плані є жаргон геймерів (*PJ* ← *personaje jugable*, *PnJ* ← *personaje no jugable*, *LDT* ← *lejos del teclado*, *JcJ* ← *jugador contra jugador*).

Аббревіатури класифікуються зазвичай за такими критеріями:

1) За кількістю літер (дво-, трьох- і т.п. графемні).

2) За природою графем: а) алфавітні (лише з літер: *EMHO*, *ID*, *JcJ*); б) алфавітно-цифрові (з букв та цифр: *IB*, *B7*, *ACMIPT*). У мережному мовленні функціонують також аббревіатури, що містять у собі інші знаки крім літер та цифр (*P+F* ← *preguntas mbs frecuentes*).

3) За вимовою: а) складові (вимовляються за складами); б) літерні (вимовляються за алфавітними назвами літер); в) змішані (складова та літерна вимова одночасно). Мережні аббревіатури, внаслідок того, що текст в мережі має лише графічне представлення, цілком належать до писемного мовлення і відтак не можуть бути класифіковані за вимовою.

4) За формотворенням: а) власне аббревіатури (лише перші літери складових компонентів: *CYN* ← *carne y hueso*); б) невластні аббревіатури (елементи довші, ніж одна літера: *sysop* – *system operator*) [3, с. 213].

Мережні аббревіатури поділяються, крім того, на оригінальні та запозичені, а також на загальномережні (чиє використання не обмежене тою чи іншою комунікативною ситуацією в рамках мережного спілкування) та специфічні (ті, що використовуються, наприклад, тільки в чатах, і можуть містити, в свою чергу, групу аббревіатур, що використовується тільки в певному типі чатів або тільки в одному окремому чаті).

В іспанській мові існує також окремий різновид аббревіатури – графічна аббревіатура [3, с. 203]. Графічна аббревіатура визначається як графічне скорочення слова чи

словосполучення, в якому усікаються всі графеми лексичної одиниці, крім першої, яка і є писемним образом слова [6, с. 167]. При озвученні графічної абрєвіатури слово чи слова, що є її основою і стоять за літерним скороченням, читаються в своїй повній формі, в той час як решта видів абрєвіатур читається в тій формі, яку вони прийняли в результаті скорочення. Фонетично та семантично, отже, графічна абрєвіація не утворює неологізмів. Але, зважаючи на те, що неологізм має не лише усну, а й писемну форму вираження, графічні зміни також включаються деякими науковцями до неологічних процесів [5, с. 23]. Більшість мережних абрєвіатур нетермінологічного характеру є графічними, оскільки по-перше, не утворюють нових номінацій, а є лише новими формами представлення старих, і по-друге, не мають фонетичного представлення.

За своєю структурою графічні абрєвіатури поділяються на прості (скорочується просте слово: *Bn* ← *bien*, *MK* ← *marica*) та складні (скорочується складне слово або словосполучення: *TQM* ← *Te quiero mucho*, *YVJ* ← *ya vio joven*). У графічних абрєвіатурах діють такі механізми скорочення, як апокопа (*ID* ← *identificador*) та синкопа (*Ps* ← *pues*). Інколи одну й ту саму лексичну одиницю можуть представляти декілька графічних абрєвіатур (*MMG / MMGB* ← *Mamaguevo*). І навпаки – одна графічна абрєвіатура може позначати декілька лексичних одиниць (*CHTM* ← *chinga tu madre / chakal hazlo tь mismo*).

Характерною рисою мережної лексики є велика кількість англомовних абрєвіатур, як в тій її частині, що належить до термінологічного пласту, тобто слугує для опису явищ, пов'язаних з технологічним аспектом мережної комунікації (наприклад: *IP*, *www*, *ADSL*), так і в тій, що належить до розмовного пласту (наприклад: *FAQ*, *RTFM*, *IMHO*). В іспанській мові склалася тенденція до систематичної асиміляції абрєвіатур англомовного походження в їх оригінальній формі. Більшість білінгвальних словників з комп'ютерної та мережної термінології залишають такі абрєвіатури без перекладу, що відповідає дискурсній практиці, яка склалася в мові (так, терміни англомовного походження *IP*, *www* та *ADSL* вживаються в усіх мовах в тій самій формі і не мають перекладу). Часті також випадки, коли термін, що має іспаномовний відповідник, лишається без перекладу у складі абрєвіатури (наприклад, *bus* – “шина” перекладається іспанською мовою як *ranura*, проте абрєвіатура *USB* – *universal serial bus*, англ. “універсальна послідовна шина”, перекладу не має).

У мережній словотвірній системі абрєвіатура не обов'язково має в основі синтагматичне складне слово. Зокрема, характерною для неформального мережного спілкування особливістю є тенденція піддавати абрєвіації складні синтаксичні структури рівня речення (*APLH* – *apaga y prende la hueva*; *FUF* – *festejen uruguayos, festejen*). З огляду на таку ознаку мережного спілкування, як його виключно графічне представлення, некоректно також говорити про фонетичну форму мережних абрєвіатур. В окремих випадках абрєвіатура може виходити за межі мережного контексту і отримує звукове представлення. Після цього вона може повернутися до мережного мовлення у вигляді власного фонетичного запису – графічно представленої імітації вимови (*Gьe Gua Gьe / dobliu-dobliu-dobliu* ← *WWW*). Проте такі випадки є виключеннями.

У більшості випадків за граматичною категорією та виконуваною функцією абрєвіатури є іменниками. Мережні абрєвіатури часто утворюються від несубстантивного словосполучення і відіграють іншу синтаксичну роль (наприклад, прислівника: *AFAIK* – *as far as i know*; *EMHO* – *En mi humilde opiniyn*). Рід здебільшого співпадає з родом ядра синтагматичного слова (*la ccc* ← *copia al carbyn ciega*, *la d/e* ← *direcciyn electrynica*). Проте існують приклади, коли рід абрєвіатури визначається словом, що називає родові поняття щодо кола слів, з яким асоційований новотвір (*la IP* ← *direcciyn IP*). Цей фактор асоціації є важливим для абрєвіатур, запозичених з інших мов. Їхній рід визначається за родом слова, з яким асоціюється дана абрєвіатура в іспанській мові (*el HTML* ← *el lenguaje de etiquetaciyn de hipertexto*). Проте інколи вибір роду вмотивується іншими чинниками (*la memoria USB*, але *el USB*).

Висновки. Аббревіація є одним із найактивніших інструментів мережного словотвору, оскільки її механізми відповідають як загальномовному закону економії мовних зусиль, так і суто мережній тенденції до максимальної стислості повідомлення. З огляду на таку характерну особливість мережної комунікації, як виключно графічна форма існування, більшість мережних аббревіатур відносяться до категорії графічних. Хоча більшість аббревіатур є іменниками за своєю граматичною категорією, мережні аббревіатури можуть утворюватися і від несубстантивних словосполучень, виконуючи в реченні інші синтаксичні ролі. Крім того, в мережній словотвірній системі аббревіатура може мати в основі як синтагматичне складне слово, так і утворення рівня словосполучення або речення. Визначальною рисою мережної лексичної системи є велика кількість аббревіатур, запозичених з англійської мови, як в термінологічній лексиці, так і в розмовній. Окремі мережні спільноти, які послуговуються власною термінологічною системою, можуть створювати також власний набір аббревіатур, як технічного, так і жаргонного характеру.

Перспективи подальшого дослідження. Мережна лінгвістика є відносно молодого галуззю мовознавства із відносно незначною кількістю досліджень у сфері словотвору. Неологічні процеси в іспанській мережній субмові та чинники, що впливають на ці процеси, досі є недостатньо вивченими. Відтак, дослідження характерних особливостей окремих інструментів оновлення лексичного складу іспанської мережної субмови становить одне з актуальних завдань мережної лінгвістики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Клименко Н. Ф. Як народжується слово / Ніна Федорівна Клименко. – К.: Радянська школа, 1991. – 288 с.
2. Янко-Триницкая Н. А. Словообразование в современном русском языке / Надия Александровна Янко-Триницкая. – М.: Индрик, 2001. – 504 с.
3. Almela Pírez R. Procedimientos de formación de palabras en español / Ramon Almela Pírez. – Barcelona: Ariel, 1999. – 254 p.
4. Alvar Ezquerria M. La formación de palabras en español / Manuel Alvar Ezquerria. – Madrid: Arco Libros, 1996. – 77 p.
5. Alvar M. Introducciyn a la lingñstica espatola / Manuel Alvar. – Barcelona: Ariel, 2000. – 630 p.
6. Miranda J.A. La formaciyn de palabras en español / Josй Alberto Miranda. – Salamanca: Ediciones Colegio de Espata, 1994. – 242 p.